

גמ"ר 5696/04/18 - מדינת ישראל, המאשימה נגד דוד עמר, הנאשם

בית משפט השלום לתעבורה בירושלים

גמ"ר 5696-04-18 ישראל נ' עמר

בפני
בעניין: כבוד השופטת שרית זוכוביצקי-אורי
מדינת ישראל - המאשימה

נגד
דוד עמר - הנאשם

גזר דין

העבירה, העבר וההסדר

הנאשם הורשע בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירות של גרימת מוות ברשלנות בניגוד לסעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה") ובניגוד סעיף 40 לפקודה, ובגרימת חבלה ברשלנות בניגוד לסעיף 341 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

על פי כתב האישום המתוקן, ביום 18.1.2018 נהג הנאשם באוטובוס ציבורי (להלן: "האוטובוס") בקו 417 מבית שמש לכיוון ירושלים, זאת במסגרת תפקידו כנהג בחברת "אגד".

באותו היום מזג האוויר היה חורפי ומעונן, אולם לא ירד גשם והיה אור יום. הראות הייתה טובה והכביש ברחוב נחל הקישון היה רטוב ממי גשם.

בשעה 8:25 הגיע האוטובוס מרחוב נחל שורק לכיכר שנמצא בין רחוב נחל שורק לרחוב נחל הקישון בבית שמש (להלן: "הכיכר") ועצר לפני מעבר החצייה שברחוב נחל שורק מזרחית לכיכר (להלן: "מעבר החצייה הראשון"). במעבר חצייה זה חצו לפני האוטובוס מכיוון דרום לצפון, מספר הולכים רגל וביניהם רותם אפלבאום (להלן: "הנפגע") ובנו יהודה, יליד 2011 (להלן: "המנוח")

לאחר שסיימו לחצות את מעבר החצייה הראשון התקדמו הנפגע והמנוח לכיוון מעבר החצייה השני שנמצא ברחוב נחל הקישון צפונית לכיכר (להלן: "מעבר החצייה השני"), זאת במטרה לחצות אותו ממזרח למערב. המתלונן והמנוח המתווכח כשנייה ואז החלו לחצות את מעבר החצייה השני כאשר המתלונן מניח את ידו הימנית על המנוח.

בשלב זה, ובעת שהיו המתלונן והמנוח באמצע מעבר החצייה השני, השלים הנאשם פנייה לרחוב נחל הקישון ומבלי שהוא מבחין במתלונן ובמנוח פגע בהם באמצעות דופן ימין קדמית של האוטובוס, הפיל אותם מתחת לאוטובוס ודרס

את המנוח באמצעות הגלגל האחורי הימני שלו.

כתוצאה מהתאונה ודריסת האוטובוס נהרג המנוח ומותו נקבע במקום. כמו כן, נגרמו לנפגע שבר בעצם הפיבולה וחבלות ברגל ימין. כתוצאה מחבלות אלה גובסה רגלו השמאלית של המתלונן ועל רגלו הימנית הושם סד גבס והיה עליו לנוח בביתו במשך 6 שבועות.

על פי כתב האישום המתוקן המנוח ואביו המתונו שניה בטרם חצו את הכביש במעבר החצייה והחלו בחציה כשהנפגע מניח את ידו הימנית על המנוח.

על פי הסדר הטיעון הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן והוסכם כי המאשימה תבקש מבית המשפט להטיל על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פסילה ממושכת, פסילה על תנאי ופיצוי לנפגע וההגנה תהיה חופשית בטיעוניה.

הנאשם בן 67 בעל רישיון נהיגה משנת 1969 ולחובתו 18 הרשעות קודמות. הרשעה האחרונה משנת 2014 בעבירה של עקיפה בצומת. יתר הרשעותיו מהשנים 1976-2004 ורובן בעבירות מסוג ברירת משפט.

אין לחובתו של הנאשם עבר פלילי.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

הנאשם נמצא מתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות במרכז יום לקשיש בבית שמש.

טיעונים לעונש

טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה ביקשה להשית על הנאשם מאסר בפועל למשך 12 חודשים, מאסר על תנאי, פסילה למשך 7 שנים, פסילה על תנאי ופיצוי משמעותי למשפחת המנוח והנפגע.

המאשימה טענה, תוך הפנייה למספר פסקי דין, כי מתחם הענישה ההולם את נסיבות התאונה נע בין 12 חודשי מאסר בפועל ועד 30 חודשים, פסילת רישיון הנעה בין 7 שנים ועד 13 שנים, קנס ופיצוי לנפגע.

המאשימה טענה כי מדובר שגרם למותו של המנוח ברשלנות וכן לחבלה לא פשוטה לאביו ולטראומה למשפחה כולה. לטענת המאשימה לא בכדי קבע המחוקק פסילת מינימום בת 3 שנים בגין העבירה, שכן הדבר ממחיש את החומרה שרואים בה ואת חשיבות ערך קדושת החיים.

לטענתה רמת רשלנותו של הנאשם הינה, לכל הפחות, בינונית, שכן מדובר בנאשם שהינו נהג אוטובוס מקצועי מזה עשרות שנים ומכיר את מקום התאונה ואת תוואי הדרך. לטענתה, מתוקף תפקידו מוטלת על הנאשם חובת זהירות גבוהה יותר, שכן הוא מסיע עשרות אנשים.

ביום האירוע תנאי הכביש היו טובים והעבירה נעברה במעבר חצייה שהינו קודש הקודשים בכביש. לטענת המאשימה, כל האירוע היה נמנע לולא הנאשם היה עוצר, מתגבר על השטח "המת" שלו, מתייחס בכבוד הדרוש והמצופה מכל אדם

ובוודאי מנהג אוטובוס ותיק.

לטענת המאשימה במקרה דנן לא היה למנוח ולנפגע כל אשם תורם, שכן בעדותו סיפר הנפגע כי השניים עברו במעבר חצייה זאת כפי שעשו קודם לאירוע.

המאשימה ציינה כי הנזק הינו רב שכן המנוח קיפח חייו בהיותו כבן 6 בתחילת חייו בעודו מחזיק בידו של אביו. לכך מתווסף הנזק הפיזי של המתלונן שהיה מגובס במשך שבועות ארוכים ונזק הנפשי שנגרם לו מהאירוע.

לטענתה הנאשם אמנם הודה במיוחס לו, אולם עשה כן בסוף פרשת התביעה ועל כן לא נחסך זמן שיפוטי וגם הנפגע אבי המנוח נאלץ להעיד ולשחזר את האירוע טראומתי.

המאשימה טענה כי הנאשם לא נשלח לתסקיר ומשכך לא ניתן לדעת את נסיבותיו האישיות לעומק.

טיעוני הנאשם לעונש

ב"כ הנאשם ביקש, תוך הפניה לפסקי דין, כי יושתו על הנאשם צו שירות לתועלת הציבור, פסילה קצרה, פסילה על תנאי וקנס. לחילופין ביקש לאמץ את חוות הדעת של הממונה על עבודות השירות ולהשית על הנאשם מאסר קצר שירוצה בעבודות שירות.

לטענתו, הנאשם חזר בו מכפירתו לאחר שכתב האישום תוקן בהתאם להתרחשות האירוע ולאחר שנפרסה בפני בית המשפט בישיבות ההוכחות תמונת המצב המדויקת.

ב"כ הנאשם טען, כי רשלנותו של הנאשם הינה רשלנות רגעית של שבריר שנייה, לכל היותר ומצויה ברף הנמוך ביותר. לטענתו, במקרים מסוג זה על בית המשפט להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל ולהסתפק בעונש מאסר על דרך עבודות שירות. לטענת ב"כ הנאשם, היעדר הצפייה במשך 2 שניות, כי המנוח ואביו עתידים לחצות את הכביש, שהינו גם המחדל היחיד שיוחס לנאשם הוא מחדל רגעי מהרף הנמוך ביותר שניתן לייחס לו.

לטענת ב"כ הנאשם, מדובר בתאונה בלתי נמנעת חישובית, זאת ממספר טעמים. ראשית לפי עדותו של עד מטעם התביעה הנפגע והמנוח עוד לא סיימו לחצות את הקו הראשון של מעבר החצייה וכן לפי מיקום האוטובוס שהיה קרוב יותר למדרכה בעת התאונה מדובר במרחק חצייה קצר יותר מהניטען בכתב האישום. שנית, מהירות ההליכה של המנוח ואביו כפי שנקבעה על-ידי בוחן התנועה שונה מהמהירות שנצפתה על-ידי עד ראיה. גם אי ידיעת גובהו של המנוח, שמשפיע על קצב הליכתו, מביאה למסקנה כי מדובר בתאונה בלתי נמנעת חישובית. שלישית, גם טעות במהירות הנסיעה של האוטובוס בו נהג הנאשם והזמן מתחילת הנסיעה במעבר החצייה הראשון ועד עצירתו מביאים לאותה המסקנה. רביעית, השטח "המת" של שדה ראייתו של הנאשם, עליו מסכימים הצדדים, לא ניתן היה לביטול, שכן אם הנאשם היה מזיז את גופו לצורך ביטול "שטח מת" מסוים הוא היה יוצר "שטח מת" חדש.

ב"כ הנאשם טען כי לאביו של המנוח יש אשם תורם לתאונה, שכן הוא לא בדק את מצב התנועה טרם החצייה. לטענתו לא ניתן לפספס אוטובוס הנמצא כ-6 מטר בסמוך, אלא אם לא הסתכלו לכיוונו. לטענתו, כפי שהנאשם יכול היה למנוע את התאונה, כך גם אביו של המנוח יכול היה להבחין באוטובוס ולבחור שלא לחצות. לטענתו יש לשקלל את רשלנותו התורמת הגבוהה של האב במסד הנתונים לפיהם יקבע עונשו של הנאשם.

אשר לנסיבותיו האישיות ציין ב"כ הנאשם כי מדובר בנאשם יליד 1952, נשוי ואב ל-6 ילדים, משלם משכנתא והלוואות בסך של כ-5,000 ₪. הנאשם מחזיק רישיון נהיגה למעלה מ-50 שנים ולחובתו 18 הרשעות קודמות, רובן עבירות קנס שכולן למעט עבירה אחת משנת 2014, התיישנו.

חומרת העבירה

הקטל בכבישי הארץ שהינו מכת מדינה מזה שנים רבות וחומרתה של עבירת גרם מוות ברשלנות הפוגעת בערך המקודש של קדושת החיים הובילו את בתי המשפט פעם אחר פעם למסקנה, כי הענישה המחייבת הינה מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

מדיניות הענישה בעבירה זו הינה מחמירה. ככלל, ההלכה היא כי העונש הראוי למי שגרם למותו של אדם בשל רשלנות שבנהיגה ובחוסר אחריות בכביש בתאונת דרכים, הינו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. ריבוי תאונות הדרכים הקטלניות המתרחשות כמעט מדי יום ביומו הגובות את חייהם של קורבנות רבים דורשות גם את הירתמותם של בתי המשפט בדמות גזרי דין מחמירים (רע"פ 541/16 ד"ר מחמוד קאזז נ' מדינת ישראל מיום 29.3.2018, רע"פ 2955/12 פלוגית נ' מדינת ישראל מיום 26.6.2012, ע"פ 6358/10 מחמוד קאבהא נ' מדינת ישראל מיום 24.3.2011 (להלן: "עניין קאבהא").

בתי המשפט בערכאות השונות הביעו עמדה תקיפה וברורה כנגד נגע תאונות הדרכים והצורך בהגנה על ערך קדושת החיים.

כדברי בית המשפט העליון למשל ברע"פ 548/05 לז"ר נ' מדינת ישראל מיום 19.1.2006 :

"הם (-עונשי מאסר, ש.ז.א) משקפים את הצורך במאבק בקיפוח חיי אדם בדרכים, המהוה, למרבה הצער, תופעה שכיחה במחוזותינו, ומדיניות הענישה משקפת את היחס לקדושת חיי אדם. האמת תורה דרכה, כי הענישה במקרי גרימת מוות ברשלנות בגדרי תאונות דרכים או תאונות אחרות היא אתגר קשה, שכן עסקינן ככלל בנאשמים נורמטיביים שמעדו והתרשלו בהיסח הדעת של רגע, וחרב עולמן של שתי משפחות; בראש וראשונה, וברמה עילאית, של משפחת הקרבן שקופדו חיו בשל רשלנות; אליה נכמר הלב. אך במרבית המקרים ישנה גם טראומה לפוגע ולמשפחתו, לא רק בשל הענישה אלא בשל המעשה, ומאמינים אנו איפוא כי הנאשמים מתייסרים אף הם, בכלל וגם בפרשה שלפנינו. כפי שאמרו זאת בתי המשפט הקודמים בתיקים אלה שלפנינו, מלאכת גזירת הדין בכגון דא קשה היא מן הרגיל, וכדברי הנשיא שמגר בר"ע 530/84 שפר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח (4) 162, 163 '...שאנו דנים בעבירה שאינה כרוכה בפגמים מוסריים או בשחיתות, אלא ביטויה כידוע לכולנו, באופן התנהגותו של האדם הנוהג ברכב'. מכל מקום, בנסיבות אלה של אבדן חיים, לעובדת מותם של הקרבנות ולקדושת חייהם נודעת חשיבות רבה בענישה; עוד משכבר הימים כתב מ"מ הנשיא זילברג (ע"פ 211/66 שפירא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כ (3) 375, 382 (1966)) דברים אלה שלא פג טעמם: 'לי נראה כי הוראת המינימום האמורה בסעיף 64 של פקודת התעבורה (נוסח חדש) באה לטעת בלב האזרח יחס של הכרת כבוד מיוחדת בפני קדושת החיים, ולכן משהוכחה רשלנותו של הפוגע הממית שומה עליו להטיל עליו עונש מאסר, חוץ אם אשמתו היא כקליפת השום ממש - דבר שלא אירע במקרה שלפנינו".

עקרון הגמול בענישה הוא אחד מעקרונות היסוד בשיטת המשפט הנוהגת. אין מדובר בצורך בנקם אלא בהתוויית דרך הענישה כנגד מי שחטא כלפי החברה. על כל חברה מתקנת המבקשת לשמור על חוסנה ולהגן על הפרטים בה מוטלת

החובה בשמירת זכותה להעניש את מי שחטא כלפיה או כלפי מי מפרטיה, גם במקרה בו אין בעונש כדי לרפא או להשיב לאחור את תוצאות מעשיו של הנאשם.

כדברי בית המשפט בע"פ 6358/10 **קבהא נ' מדינת ישראל** מיום 24.3.11 (לא פורסם):

"עם כל הצער שבדבר סבורני כי יש ליתן במקרה דנן משקל מכריע לשיקולי הגמול וההרתעה ואין בנסיבותיו האישיות של המערער כדי להקטין את הצורך בהעדפת האינטרס הציבורי כי על המורשעים בעבירת גרם מוות ברשלנות יוטל עונש מאסר בפועל, כך שיועבר לכלל החברה מסר חד וברור כי יש להקפיד על חוקי התנועה על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים, הגובה מחיר כבד מדי יום."

בסעיף 64 לפקודת התעבורה נקבע כי העונש בעבירה של גרם מוות ברשלנות נע בין מאסר של 6 חודשים מאסר ועד 3 שנות מאסר.

בע"פ 6755/07 **אלמוג נ' מדינת ישראל** מיום 16.11.09, נקבעו 3 כללים מנחים למלאכת גזירת הדין בעבירות של גרם מוות ברשלנות כתוצאה מתאונת דרכים. על-פי הכלל הראשון ראוי לגזור על נאשם בגין עבירה זו עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, זאת בשל עקרון קדושת החיים ומשיקולי הרתעה. הכלל השני קובע כי נסיבותיו האישיות של נאשם בעבירה זו, בדרך-כלל, אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, זאת נוכח אופייה המיוחד של העבירה דנן ובשל ביצועה השכיח גם על-ידי אנשים נורמטיביים. על פי הכלל השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה של גרימת מוות ברשלנות הינה דרגת הרשלנות.

קביעת דרגת הרשלנות ומתחם הענישה

לצורך קביעת דרגת הרשלנות יש לבחון את נסיבות גרימת התאונה, האם מדובר ברשלנות רגעית או רשלנות נמשכת, האם התלוו לרשלנות זו עבירות תעבורה נוספות והאם ישנו אשם תורם מצד ג'.

גם בע"פ 40285-10-15 **מדינת ישראל נ' פישמן** מיום 21.12.15, נקבע כי אין להסתכל על מתחם הענישה בגרימת מוות ברשלנות בתאונת דרכים כמקשה אחת ויש לבדוד מתחמים לפי רמת הרשלנות. [הערעור לבית המשפט העליון נדחה ברע"פ 501/16 **פישמן נ' מדינת ישראל** מיום 14.2.16].

על פי כתב האישום התאונה התרחשה על מעבר חציה כאשר המנוח והנפגע היו על אמצע מעבר החציה.

מעבר החציה נמצא בסמיכות למעבר חציה נוסף שנמצא לפניו, אשר גם אותו חצו המנוח והנפגע לפני שהתרחשה התאונה. התאונה התרחשה בשעת בוקר ומהסרטון המתעד את אזור התאונה (ת/21) ניתן לראות כי באותה עת קיימת באזור תנועה ערה של כלי רכב והולכי רגל. ניתן לראות בסרטון את האוטובוס ממתין לחצייתם של מספר הולכי רגל במעבר החציה הראשון לפני הכיכר. על פי כתב האישום המתוקן הנפגע והמנוח המתינו שניה לפני התחלת החציה כאשר ידו של הנפגע מונחת על כתפו של המנוח.

פסקי דין העוסקים בתאונה שהתרחשה בנסיבות דומות

ברע"פ 9909/17 **מאיר דרויש נ' מדינת ישראל** מיום 1.1.2018, אותו הגישה המאשימה בסיכומיה, הורשע הנאשם לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. הנאשם שנהג באוטובוס ציבורי פגע במנוחה לאחר שפנה

ימינה בצומת בו התחלף הרמזור לירוק. בית משפט קמא קבע כי רשלנותו התבטאה בכך שלא שם לב להולכי הרגל החוצים את מעבר החצייה, חרף העובדה ששדה הראייה בכיוון נסיעתו היה פתוח ואפשר לו לראות את המנוחה ללא כל הפרעה. בית משפט קמא קבע, כי על אף שהנאשם היה בתחילת נסיעתו ונהג במהירות איטית ביותר הוא לא עצר את האוטובוס כפי שהיה מצופה ממנו ובנסיבות אלה דרגת רשלנותו הינה ברף הבינוני-גבוה. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה לרמת רשלנות זו נעה בין 10 חודשים לבין 24 חודשי מאסר בפועל לצד פסילה של 6-16 שנים, מאסר מותנה, קנס כספי ופיצוי למשפחת המנוחה. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של הנאשם, וקבע כי בשל הסחת הדעת של המנוחה עקב דיבור בטלפון, מתחם הענישה נע בין 9 חודשים לבין 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל והשית עליו 9 חודשי מאסר במקום 14 חודשים. בקשה לרשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון נדחתה.

בע"פ 41207-04-15 **מדינת ישראל נ' ברשידוב** מיום 22.06.15 הורשע הנאשם, בהתאם להודאתו, בעבירה של גרימת מוות ברשלנות. הנאשם שנהג באוטובוס ציבורי פגע במנוחה עת שחצתה את הכביש במעבר חצייה כאשר היה אור ירוק ברמזור המשותף לשניהם. בית משפט קמא קבע כי מתחם הענישה הראוי מתחיל מ-8 חודשי מאסר ועד 24 חודשים וגזר על המערער 14 חודשי מאסר ו-10 שנות פסילה. בית המשפט המחוזי הפחית את משך המאסר והעמידו על 12 חודשים בשל נסיבותיו הקשות של המערער ומטעמים של חסד.

בגמ"ר 20712/07 **מדינת ישראל נ' קובי מורי** מיום 14.10.2013 (לא פורסם) הורשע הנאשם, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות של גרם מוות ברשלנות, גרימת חבלה לאדם ברשלנות, נהיגה בקלות ראש ובחוסר זהירות ואי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חצייה. הנאשם התקרב בנסיעה לעבר מעגל תנועה שלאחריו מעבר חצייה ובאמצעו אי תנועה המפריד בין שני נתיבי הנסיעה. כאשר המנוח החל לנוע מכיוון אי התנועה והחל לחצות את מעבר החצייה פגע בו הנאשם. בית המשפט קבע כי מדובר ברשלנות ברף הבינוני-גבוה בה מתחם הענישה מתחיל ממספר חודשי מאסר בפועל ועד שנת מאסר וכן פסילת רישיון בפועל בין 6 לבין 18 שנים. על הנאשם הושתו 8 חודשי מאסר בפועל, 8 חודשי מאסר על תנאי, פסילת רישיון למשך 8 שנים וקנס בסך 3,000 ₪. ערעור הנאשם לבית המשפט המחוזי נדחה כמו גם בקשתו לרשות ערעור בבית המשפט העליון.

בגמ"ר 4313-12-14 **פרקליטות מחוז דרום שלוחת לכיש נ' קליין** מיום 2.6.2015 הורשע הנאשם, בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ואי מתן זכות קדימה להולך רגל במעבר חצייה. הנאשם נהג באוטובוס בו הסיע תלמידים לבית ספר, עצר את האוטובוס לפני מעבר החצייה למשך מספר שניות וכאשר התקדם בנסיעה איטית פגע בילד כבן 12. בכתב האישום צוין כי בטרם החל בנסיעתו יכול היה הנאשם להבחין בחציית המנוח את הכביש. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה הראוי במקרה זה נע בין 8 חודשי מאסר לבין 18 חודשים לצד פסילה לתקופה של 7-15 שנים. הנאשם יליד 1951 מתפרנס מרישיונו ולחובתו 11 הרשעות קודמות כאשר 8 מתוכן התיישנו ושאר העבירות הינן מסוג ברירת משפט. בית המשפט קבע כי רשלנותו של הנאשם הינה ברף הבינוני והושתו עליו 12 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, פסילת רישיון נהיגה ברכב ציבורי למשך 15 שנים, פסילת רישיון נהיגה ברכב פרטי למשך 7 שנים (בחופף לפסילת רישיונו על רכב ציבורי), פיצוי למשפחת המנוח על סך 8,000 ₪ וחתימה על התחייבות כספית.

בגמ"ר 10326-01-11 **מדינת ישראל נ' זיוה טל** מיום 21.8.2013 הורשעה הנאשמת, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. הנאשמת פגעה במנוחה שחצתה את הכביש במעבר החצייה לפני כיכר. בית משפט קמא קבע, כי רשלנותה של הנאשמת הינה גבוהה והשית עליה 10 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים, פסילה למשך 10 שנים ופיצוי לעיזבון המנוחה בסך 10,000 ₪. בית המשפט המחוזי קבע כי רשלנות הנאשמת אינה כה גבוהה כפי שקבע בית משפט קמא, שכן היא לא נסעה במהירות גבוהה, עצרה בשלב מוקדם יותר ורשלנותה הייתה

בהיסח דעת לפרק זמן קצר והיא התבטאה בכך שהנאשמת הביטה שוב למדרכה כשהחלה שוב בנסיעה. זאת ועוד בית המשפט המחוזי לקח בחשבון את נסיבות חייה הלא קלות של הנאשמת, את מצבה הנפשי ונסיבותיה המורכבות אף באשר לילדיה כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן. בהתחשב בכך הופחת עונש המאסר ל- 8 חודשי מאסר בפועל.

בעפ"ת 37713-0415 ובעפ"ת 60830-09-17 נבחנה מידת הרשלנות וחובות הזהירות המוטלות על נהג בנסיעה לאחור, כאשר קיים ברכבו "שטח מת". בפסקי דין אלה נקבע כי מתחם הענישה נע בין 8 חודשי מאסר ועד 24 חודשי מאסר, פסילה ארוכה של שנים ופיצוי למתלונן. אמנם נסיבות המקרה שבפני שונות במעט שכן במקרה שבפני פנה הנאשם ימינה אולם ניתן ללמוד מפסקי דין אלה את מידת הרשלנות המיוחסת לנהג שידע על קיומו של שטח מת, צריך לצפות הולכי רגל מסביבו ולא נוקט באמצעי זהירות המתבקשים.

טיעוני הנאשם לעניין דרגת הרשלנות ופסקי הדין אליהם הפנה

בא- כוח הנאשם ביקש לקבוע כי נוכח מהירות נסיעתו האיטית של המבקש, העובדה כי לא נטען לגביו שלא היה מרוכז בדרך או היה עסוק בדברים אחרים מעבר לנהיגה ונוכח היות התאונה בלתי נמנעת מבחינה חישובית, מדובר ברשלנות שהינה בגדר טעות בשיקול הדעת וחוסר זהירות רגעית ברף הנמוך.

לאחר שעיינתי בפסקי הדין אליהם הפנה ב"כ הנאשם אני סבורה כי מרביתם אינם תואמים את נסיבות המקרה שבפניי.

חלק מפסקי הדין עוסקים בסטייה פתאומית ואף בלתי מוסברת של הרכב בו נסע הנאשם שהובילה לפגיעה במנוח וגרמה למותו (רע"פ 4732/02 **ענת צרופין נ' מדינת ישראל** מיום 25.11.2002, רע"פ 548/05 **מאירה לוינ' מדינת ישראל** מיום 19.1.2006, ת"ד 1934/00 **מדינת ישראל נ' מרציאנו שמואל** מיום 29.4.2016, רע"פ 41013-04-13 **מיכל כרמון נ' מדינת ישראל** מיום 4.7.2013).

חלק מפסקי הדין עוסקים במחזה פתאומי ובלתי צפוי שנגלה לעיני הנאשם נוכח נתוני הכביש שהוביל לפגיעה במנוח (רע"פ 4261/04 **פארין נ' מדינת ישראל** מיום 6.12.2004, ת"פ 19465-11-10 **מדינת ישראל נ' יהונתן הריס** מיום 29.12.2013, ת"ד 2983-10-15 **מדינת ישראל נ' יורם אחרק** מיום 10.7.2016).

בגמ"ר 2043-07-15 **מדינת ישראל נ' טאיב** מיום 6.11.2019 הורשע הנאשם בן 82, לאחר ניהול הוכחות, בעבירה של גרם מוות ברשלנות. מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשם פגע בהולך רגל שחצה את מעבר החציה בכביש עירוני בו תנאי הראות היו טובים ושדה ראייה פתוח למרחק של 65 מטרים. בית המשפט קבע כי רשלנותו הינה בינונית, זאת נוכח היותה רגעית ובהתאם לנסיבותיו של המקרה. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה נע בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 3 שנות מאסר ופסילת רישיון בת 3 שנים ועד לפסילה לשנים רבות. שירות המבחן המליץ על הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות נוכח גילו המבוגר העדר הענישה העצמית והמעסה הנפשית. על הנאשם, הושטו 9 חודשי מאסר בעבודות שירות.

אני סבורה כי במקרה שבפני מדובר ברשלנות רגעית של הנאשם או באירוע פתאומי או בלתי צפוי שהוביל לתוצאה הטראגית. מדובר בתאונת דרכים שהתרחשה באמצע מעבר חציה שלפניו היה מעבר חציה נוסף בשעת בוקר בו קיימת תנועה ערה של הולכי רגל בדרך לעבודה ולמסגרות הלימוד. בנסיבות אלה מוטלת על הנאשם חובת זהירות מוגברת והיה על הנאשם לצפות חציית הולכי רגל במעבר החציה. בנסיבות אלה אף קיימת אפשרות סבירה כי חלק מהולכי הרגל שהחלו חציה במעבר החציה הראשון ימשיכו לחצות גם את מעבר החציה השני, אותה היה על הנאשם לקחת בחשבון.

קיומו של "שטח מת" או קיומה של הגבלה בשדה הראיה במידה וקיימת מחייבת את הנאשם לנהוג בזהירות רבה יותר לפני מעבר חציה בו היה עליו לצפות כי יעברו הולכי רגל.

העובדה שהנאשם הינו נהג מקצועי שנהג באוטובוס והסיע נוסעים מגביר את מידת הזהירות הנדרשת ממנו משתמשי הדרך ובכללם הולכי הרגל (עפ"ג 62156-09-16 **יעקב ישראל ישרון נ' מדינת ישראל** מיום 28.12.2016).

נוכח נסיבות התרחשות התאונה ופסקי דין שעסקו בתאונות דרכים שהתרחשו בנסיבות דומות אני סבורה כי מדובר ברף רשלנות בינוני - גבוה.

יצוין כי אם היה הנאשם נוהג במהירות שאיננה סבירה לתנאי הדרך או עוסק בדבר אחר מלבד נהיגה הרי שרשלנותו הייתה נקבעת ברף הגבוה.

מהפסיקה עולה כי מתחם הענישה בעבירת גרם מוות ברשלנות ברף בינוני- גבוה מתחיל מ-8 חודשי מאסר ועד 24 חודשים, פסילת רישיון בפועל בין 6 לבין 18 שנים, מאסר על תנאי, פסילה על תנאי וקנס. לצד עונשי מאסר ופסילה מושת פיצוי למשפחת המנוח, המהווה פיצוי סמלי בלבד ואינו בא במקום הפיצוי הביטוחי.

רק במקרים חריגים בהם אין המדובר ברשלנות ברף הגבוה ביותר, כאשר מדובר באירוע בלתי צפוי וכאשר אין המדובר בנאשם בעל דפוסים עברייניים, ניתן לחרוג מהטלת עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה.

אשם תורם מצד אביו של המנוח

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו, כי האב לא בדק את מצב התנועה בכביש עובר לחצייתו והדגיש כי לא ניתן שלא להבחין באוטובוס הנמצא מספר מטרים בסמוך, אלא אם לא מסתכלים לכיוון.

מכתב האישום המתוקן, בו הודה הנאשם, עולה כי המנוח ואביו המתינו כשנייה בטרם חצו את הכביש במעבר החצייה השני.

אביו של המנוח סיפר בבית המשפט כי כאשר הגיע למעבר החצייה בו אירעה התאונה, ידו הייתה מונחת על המנוח, הוא הבחין כי הכביש ריק ושניהם עברו הכביש כאשר ידו מונחת על המנוח כל אותה העת (פרוט' עמ' 52 ש' 1-4). לאחר שעברו חצי ממעבר החצייה, הרגיש "בום" ושניהם נפלו (פרוט' עמ' 52 ש' 5-7). בהמשך עדותו חזר אביו של הנאשם כי הסתכל שאין שם מכונית בכביש והשניים עברו אותו וכי הסתכלו 2-3 שניות (פרוט' עמ' 55 ש' 18, 21). את הסיבה שלא הבחין באוטובוס כאשר הסתכל לכיוון הסביר אביו של המנוח בעדותו- "... הוא (האוטובוס ש.ז.א) מסתובב אתה יכול לראות את הכביש ריק ואז להגיע לאמצע הגיע, וזה הגיוני שלא ראיתי אותו בעצם" (פרוט' עמ' 59 ש' 21-23) וכן כי "...פה זה פשוט בא מאחורה ובא בהפתעה" (פרוט' עמ' 62 ש' 18).

גם מעדותו של מר זינו, שהיה מאחורי המנוח ואביו, עולה כי השניים עצרו בטרם חצו את הכביש במעבר החצייה (פרוט' עמ' 9 ש' 8).

אין בידי לקבל את הטענה באשר לרשלנות תורמת של האב, בוודאי לא רשלנות בעוצמה שיש בה כדי להשפיע על רמת רשלנותו של הנאשם. המנוח ואביו חצו את הכביש במעבר חצייה, זאת לאחר שהמתינו כשנייה והסתכלו לראות האם הכביש פנוי מכלי רכב ומשכך מילאו את חובת הזהירות המוטלת עליהם כהולכי רגל. יחד עם זאת לעניין זה יינתן משקל

בקביעת מיקומו של הנאשם במתחם הענישה.

מיקום הנאשם במתחם הענישה והעונש המתאים לו

הענישה היא אינדיבידואלית, והיא נקבעת בהתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם על רקע מכלול נסיבות האירוע (ע"פ 3472/11 פלוני נ' מדינת ישראל מיום 3.9.2012, רע"פ 3173/09 מוחמד פראגין נ' מדינת ישראל מיום 5.5.2009, רע"פ 3674/04 מוחמד אבו סאלם נ' מדינת ישראל מיום 12.2.2006, ע"פ 1399/91 רוני ליבוביץ נ' מדינת ישראל מיום 24.1.1993).

לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 שומה על בית המשפט להניח לצד מתחם הענישה המקובל את המקרה הפרטני המונח בפניו ולשקול מה יהיה העונש המתאים ואיזה שיקול הינו המרכזי וזאת בהתאם לנסיבותיו האישיות של הנאשם ועברו. כך גם קבע המחוקק כי קיימת אפשרות לחרוג ממתחם הענישה כאשר ישנה עולה אינדיקציה שיקומית.

הכלל בעבירה של גרם מוות ברשלנות הוא השתת מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח זאת כהכרה בערך קדושת החיים ושל הצורך להרתיע.

עם זאת יודגש כי בקביעת העונש המתאים לנאשם אין לפסוח על בדיקה אינדיבידואלית של הנאשם הספציפי (ת"פ 43073-11-13 מדינת ישראל נ' זובידאת מיום 14.9.16 (לא פורסם)).

בית המשפט העליון עמד על כך כי יש לשקול כל מקרה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות והאישיות של הנאשם הספציפי ולאזן באופן ראוי ביניהן לבין מדיניות הענישה הראויה (עניין קאבהא).

קביעת מיקומו של הנאשם בתוך מתחם הענישה יקבע בהתאם לעברו, בשאלה אם נטל אחריות על מעשיו ובשכלול נסיבות האישיות השונות.

קיימת בפסיקה מדיניות ענישה המאפשרת להימנע ממאסר בפועל מקום שאין מדובר ברשלנות ברף הגבוה ביותר וכאשר אין המדובר בנאשם בעל דפוסים עברייניים.

חריגה מהכלל לפיו על נאשמים בעבירת גרם מוות ברשלנות יוטלו עונשי מאסר לריצוי בפועל תיעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן בהם מדובר ברמת רשלנות נמוכה של הנאשם ובהתקיימותן של נסיבות אישיות יוצאות דופן המצדיקות את אי שליחתו של הנאשם הספציפי למאסר מאחורי סורג ובריח (עניין נייאזוב).

מסקנותיה של ועדת דורנר הצביעו, בין השאר, על כך כי רב הנזק על התועלת שבהטלת עונשי מאסר קצרים למי שאין לו דפוסי התנהגות עברייניים בעבירות רשלנות. פסקי דין שניתנו לאחרונה בבית המשפט המחוזי בחיפה לאור מסקנות הוועדה, התוו מגמה של הקלה בענישה בעבירת גרם מוות ברשלנות, במקרים בהם רף הרשלנות אינו גבוה (עפ"ת 62250-07-17 גולדברג נ' מדינת ישראל מיום 19.10.17 (להלן: "עניין גולדברג"), ע"פ 41013-04-13 כרמון נ' מדינת ישראל מיום 4.3.13, עפ"ג 40674-11-17 עלי נ' מדינת ישראל מיום 1.2.18).

במקרה שבפני מדובר בנאשם נורמטיבי, בן 67 שנים, נשוי ואב ל-6 ילדים, המתנדב במסגרות שונות לרבות במסגרת התנועה. לא מצאתי כי נסיבותיו האישיות של הנאשם מצדיקות חריגה מן הכלל והימנעות מהטלת מאסר בפועל.

בית המשפט העליון קבע, לא אחת, כי נדרשת נקיטת יד קשה גם כנגד נאשמים נורמטיביים בעבירה זו שמטבע הדברים עמוד 9

יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריא (ע"פ 1920/14 **מדינת ישראל נ' נח אבירם** מיום 26.4.2015).

הנאשמים בעבירה זו הינם לא פעם אנשים נורמטיביים, שגם עולמם חרב עליהם לאחר שגרמו למותו של אדם אחר. עם זאת, לא יכולה להיות סימטריה בין סבלו של הנאשם לסבלה של משפחת הקורבן. בעבירת גרם מוות ברשלנות יינתן לנסיבותיו האישיות של הנאשם משקל מסוים אך לא מכריע. כאמור, מהפסיקה עולה כי גם כאשר מדובר בנאשם נורמטיבי שחוזה אף הוא קושי רב כתוצאה מהתאונה ראוי להשית מאסר הפועל.

אין מקום להשוות בין אסונו של הנאשם אל מול אסונו של משפחת הקורבן. עם כל הצער, על הקושי שיסב מאסר בפועל על הנאשם עליו לשלם את חובו לחברה.

על משפחת המנוח לדעת כי דמו של יקירם אינו הפקר וכי מי שהביא למותו את הדין על מעשיו הרשלניים. אסונו של המשפחה הוא נצחי, עונשו של הנאשם עם כל הקושי, לו ולמשפחתו, הגלום בו אך זמני הוא.

את מחיר רשלנותו של הנאשם שילמו המנוח בחייו, בני משפחתו באובדן יקירים וגם אביו של המנוח שילם בפגיעה בגופו. השלכותיו של האירוע הינן קשות מנשוא, שכן חייו הקצרים של ילד, בן לזוג הורים, אח לאחים ונכד לסבים שחייהם השתנו לאין שיעור, נגדע באחת והוא לא ישלים את לימודיו, לא יינשא ולא יעמיד דור המשך לו ולמשפחתו.

משכך, יש להפנים את צורך בענישה ברורה ומשמעותית מאחורי סורג ובריא, כזו המעלה על נס את ערך קדושת החיים ומביאה בחשבון קודם כל וראשית לכל את המנוח ומשפחתו, אלו שעולמם חרב עליהם במלוא מובן המילה ולנצח, וכן את המתלונן, אביו של המנוח, בו נותרו פגיעות משמעותיות, הן בגופו והן בנפשו כתוצאה מהתאונה, אשר לא הייתה מתרחשת אלמלא רשלנותו של הנאשם. מחשבה מטרידה היא כי במעט תשומת לב, ערנות והקפדה בסיסית על קיום חובות הנאשם המוטלות עליו עם עלייתו לכביש, ניתן היה למנוע תוצאה קשה זו.

הנאשם הודה מרצונו החופשי בעובדות כתב האישום המתוקן ממנו עולה כי האוטובוס בו נהג פגע במנוח ובאביו באמצעות דופן ימין קדמית של האוטובוס בעת שהיו באמצע מעבר החצייה. בנסיבות אלה הטענה לפיה מדובר בתאונה בלתי נמנעת חישובית הינה בעלת משקל נמוך ביותר לאחר שהנאשם הודה בכתב האישום ובאחריותו לתאונה.

מצאתי למקם את הנאשם ברף הנמוך-בינוני של מתחם הענישה זאת בהתחשב בכך שעל פי כתב האישום המתוקן המנוח והנפגע המתינו שניה אחת לפני החצייה, בכך שהנאשם נסע במהירות נמוכה מאוד, בשים לב לעברו התעבורתי המקל של הנאשם, בהתחשב בכך שבסופו של יום בחר הנאשם להודות ולקחת אחריות על התאונה ובהתחשב בנסיבותיו האישיות.

לחומרה לקחתי בחשבון את העובדה כי לעבירת גרימת מוות ברשלנות התלווה עבירה נוספת של גרימת חבלה ברשלנות, את תוצאותיה הקשות של התאונה שהסתיימה במותו של המנוח ובפציעתו של אביו, ואת העובדה כי עדותו של הנפגע עם כל הקושי הכרוך בדבר, לא נחסכה ממנו.

לקולה לקחתי את עברו התעבורתי הלא מכביד, את העובדה כי הוא נעדר עבר פלילי, את הודאתו ולקחת אחריות על מעשיו, את העובדה כי מיום ביצוע העבירות ועד היום פסול לנהיגה ואינו עובד, וכן את נסיבותיו האישיות.

במסגרת כלל השיקולים, ראיתי לנכון, כמקובל בתיקים דומים, להטיל על הנאשם פיצוי למתלונן ולמשפחתו. אמנם הטלת פיצוי לא תכפר על סבלם של בני המשפחה וכי אין בו להוות פיצוי של ממש על אובדן חיי אדם, אולם יש בו בכדי

להוות רכיב ענישה המבטא את הצער והאובדן של המנוח.

אדגיש כי פיצוי זה טומן בחובו את האלמנט העונשי שבפיצוי, זאת מתוך כוונה ברורה שהוא יצטרף לכל פיצוי אשר יינתן למשפחת המנוח מכוח החוק לפיצוי נפגעי תאונות דרכים ולא יקוזז ממנו.

על יסוד טיעוני הצדדים והאמור לעיל, אני מטילה על הנאשם את העונשים הבאים:

1. אני מצווה על מאסרו של הנאשם בפועל למשך 9 חודשים.

על הנאשם להתייבב לריצוי עונש המאסר בימ"ר ניצן אזור התעשייה הצפונית רמלה, ביום 1.2.20 בשעה 09:00 כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טל': 08-9787377, 08-9787336.

2. אני מצווה על מאסרו של הנאשם למשך 8 חודשים, וזאת על תנאי למשך שלוש שנים, על עבירות של גרם מוות ברשלנות ונהיגה בזמן פסילה.

3. פסילה מלקבל ו/או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 שנים.

הנאשם פטור מהפקדת רישיון נהיגה.

המזכירות תחשב מועד הפסילה מיום 18.1.2018.

תשומת לב הנאשם לכך שהעונש המקובל על נהיגה בזמן פסילה הוא מאסר בפועל.

4. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 7 חודשים, וזאת על תנאי למשך 3 שנים.

5. פיצוי למשפחת המנוח, בסך 10,000 ₪ אשר ישולם ב-5 תשלומים חודשיים רצופים ושווים החל מיום 1.2.20.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ג כסלו תש"פ, 11 דצמבר 2019, בהעדר הצדדים.